

Ystävätär K



# *Ystävätär K*

Virpi Alanen

P  
O  
E  
S  
I  
A

Osuuskunta Poesia  
Helsinki

© Virpi Alanen 2012

Kokoelman runojen joukossa on kaksi löytörunon katkelmaa:

s. 15 osin teoksesta *Elämän ihmeet*, 1950

s. 61 katkelma teoksesta *Mielikuvitus*, 1918

Taitto: Marko Niemi

Kansi: Virpi Alanen ja Marko Niemi

ISBN 978-952-5954-63-0

ISBN 978-952-5954-64-7 (pdf)

Painopaikka: Saarijärven Offset Oy, Saarijärvi 2012

*Mustelmiksi hän asetteli pilviä  
ja perhosvainajia ajatteli vihaksi.*



Paperilyhdyt loittonevat hitaasti toisistaan,  
onko täällä kohta enää muita pimeässä?

Keijuko, olen

perhosnegaatio,

hidas valotusaika, jotkut vain mittaavat  
tätä välähdystä eri tahdissa,

metriä, kilometriä, mailia, kierrosta,

laulua, minuuttia, tuntia, sekuntia,

viimeiset tienlittäjät kylmenevät tuolla, katso,  
miten ne eivät löytäneet paikkaansa.

Yksi allejäänyt nytkähtää vielä,  
pumpataan lyijyä, mitataan kiihtyvyys, kuunnellaan

miten hiljaa sydän hyrisee hiipuessaan,  
*memento vivere.*

Näissä huomattavissa olosuhteissa.  
Näissä suurissa kierrosluvuissa.

Me kumarramme ja me aplodeeraamme  
äärettömänä, poikkeustilana, suruna, elokuuna



ystävätär kuolema saapuu työkalupakkeineen,  
terineen, lauluineen, leikkureineen.  
Tätä naista tarvitaan kaikilla aloilla,  
hänen haalarinsa ja hanskansa ovat värikkäät.

Meillä on niin hauskaa,  
me kisailemme.

Pieni tyttö ajaa tavallisella mustalla polkupyörällä,

kauppakeskusten välissä joku synnyttää,  
joku virittää piikkilankaa,  
romanialainen isoäiti on polvillaan,

ja se kielen kesken sotasoi,  
aamulla maahan murentuessaan  
näkee auringon laskevan,

ja se laskee tanssilattian olleen postimerkin kokoinen  
tai valkokankaan, tai valtion, tai globaalin talouden,  
sen kyyneleissä on metallinsirpaleita ja syksyistä aseöljyä.

Aurinko ärjyy tuskallista loppukesää,

pian kai senkin on koneistuttava, pukeuduttava tilastojakkuun,  
kiivettävä juhlapuheiden uumia pitkin vaatimaan lisää

kohmeisia nuorten naisten sormiluita,  
markkinoiden morsiamia, joiden silmistä

ohikiitävät linnunvarjot tungeksivat sisään,

*mustelmapolviseni,  
henkilö, joka tulee painajaisunien maasta, on kohdattava  
kuin auringossa ensimmäistä aamukastettaan keräävä,*

rikkinäinen päivä, *memento mori*,  
pimeäsuisia koloratuureja  
sanot, kaikki on kauheaa, sanon

on turha kuvitella mitään, sanot  
miten kauniisti

raha vaeltaa, sanon

miten nopeasti

raha valuu

silmänurkistasi, sanot

puhumme toistemme ohi kauppakeskuksina, sanon

en ole enää tässä, sanot

*kuin varovainen pitkäkaulainen ihmettelijä,  
joka taivuttaa itsensä juomaan  
yhä kauemmas siirretyistä*

pitääkö juhkakuvassa olla vaiti ja liikkumatta, sanon  
olen erilainen kuin haluaisit

ja nyt voit vihata, sanot

miten voisimmekaan

olla toisin, katsomatta miten  
silmiisi iltapäivän kuu pimenee, miten  
kaukaisine tulevaisuuksineen valuu matalista matalin sävel,  
murtaa otsan. Etsin  
pieniä liikeratoja, aika on unohtamalla tehty

*yhteiskunnan pisaroista. Toisessa ajassa  
ne lapset, jotka olimme, näkevät, eivät usko,  
taistelevat, opettelevat lukemaan ja kirjoittamaan,  
jotta aikuisena ovat vahvoja  
tullessaan painajaisunien maasta.*

*Sinun,  
Ystävätär K*

Koeta kestää, se ei mene koskaan ohi.

Täytyy oppia pudottamaan terälehti.



*Jos kasvatamme tässä yksinäisyyden keitaassa  
tuntosarvet. Kuka kukasta näkee laajemmin,  
tietoisia toisia teitä?*

*Jos irroitamme terälehdet;  
huomaamme sen tyvessä pienen keltaisen suomun  
ja sen alla mesikuopan,*

*eivätkä terälehdet ole muuta kuin mainoskilpiä,  
jotka tekevät tiettäväksi,  
että mettä*

*jos hedettä ravistelee,  
leviää ponnien lokeroista hieno keltainen  
pölypilvi, tämä pöly,  
mutta siitä asiasta puhumme tuonnempana.*





Tyhjä kohta, onko se  
ajattelun kertakäyttöpiilo, kolhiintunut lapsi?

Eksymäinen.

Aurinkotilo.

Räpistellään eteenpäin  
muina arvottomuuksina,  
suulta vaaditaan suurta täsmällisyyttä aukeamiseen.

Pikkulinnut kokoontuvat sähkölinjoille  
katsomaan miten taloa puretaan  
yhä nopeammin  
tai ehkä  
tanssijanpesä? Se puretaan  
pysähtymällä.

Syömällä maailman kukat  
suureen vaiettuun vatsaan.

Vievät polut ääntä, kielen  
köynnöstyneitä kirjaimia,  
harsuuntuneita, enkä mitään pysty sanomaan  
sattuminen on kulkemista. Tie,  
paranna poikkimenijä,  
älä tuhoa. Tie,  
joka olet yhtä sivupolkujeni kanssa.

Pyhitetty olkoon sinun savesi,  
tulkoon sinuun  
jalkapohjani. Kävelen tähän sanoiksi  
sen minkä ehdin. Hitaammin.

Piirtää itsensä tuhkaiseen veteen.

Saderodeo ylittää kasvoni,  
jokirannan, onko sinne kukaan hukkunut?  
Vuodet, pehmeäliikkeinen surutyö, kasvaa  
peilinsamea vesi ja vedessä kalaäiti.  
Tyttäret määritellään neulansilmistä,  
mädistä, jalattomuudesta.

Pojat pieniä neuloja.  
Mistä on silmättömät tehty?  
Kiireisen maan jyrinä,  
veden tärinä,  
loitontuminen.

Yhtäkkiä voikukka, opiskeluaika.

Valojen, varhaisten jokirannassa

odotetaan nopeaa kukintaa,  
sitten pikaista poistumista.

Sulaa roikaleenpoikasia, luvattomasti  
mieltä, puhutaan suoraan päin.

Penger kukintoineen pauhaa pianissimo,  
nuori mies liikuttaa  
hiuksiaan kampaavaa aurinkoa.

Tässä olen minä 28 kertaa auringon ympäri.

Yksi mitattomuus duuria, naisella  
uhkaava salkku motiiveja ja synnytysikä,  
muhea, matalasti muriseva kasvima.  
Itujen reippaat taaperopyllyt.

Minut kuullessaan ikirouta kouraistuu,  
vanhat kääkärät leimahtavat myrkystä,  
puhkeavat loisteliaaseen näsiöiden kuorolauluun.

Tanssahdan eteenpäin, kuhina kasvaa,  
esiin soi yksinäinen huilu, sateen tyylikäs  
viilto, kasvu, ajattelu.

Vaikka olisit terälehti, olet yksin.

Hetkellisyyden eleganssi, mehiläisen irtirepeytynyt piikki.

Yö on merkillinen, uneksii merkityksettömyydestä,  
ja on jälleen yö.

*joillakin lajeilla aistiminen, kukinta  
on nopeaa, ja sitten olemme me toiset,  
hermostuneet, hitaat,*

Voinko puhua juurista, jos kohde ei suostu enää olemaan puu?

Hyvä ajatus kiusaa ajattelijaansa viipyilemällä.

Entä jos se ohikulkija olikin maailman keskipiste?

Toiset huitovat käsillään vastauksen kaikkeen, toiset kysyvät,  
muuttuvat.



*kallioperän kylmistä oikuista  
viisastuneet*

Katsokaa miten vakavia he ovat, kun nainen lähestyy  
omenapuuta ja kaikki omenat hyppäävät hänen luokseen.

Vikkelä lintu keikuttaa pientä vartaloaan hetken,  
murenee tuuleen  
tämä aika  
tekee julmia kokeitaan.

Yksi siiveniskuton päätti lähteä lentoon.

*Kanssani tunnet kuin koko ajan putoaisit,*

tämä on se hetki, jossa ikään kuin välähtää joku tyttö tai poika  
sekunnin ajan, virkavalta-aika lähtee liikkeelle, vyörymään,

joku tyttö tai poika tai paradoksi kadotetaan katuvinlinään,  
tieto, jonka juuri ehtii aistia, kun se jo pakenee, katusoittajan  
kieli on katkennut,

silmit pidetään kiinni punaisissa valoissa,

kevät antaa äänimerkin  
liian nopeasti

*lepoon, levottomuuteen, lepoon*

Ajattelen itsepäisesti maistan makean.

*miten toivo vilahtaa silmissä ja naiseksi tullessa  
uppoaa.*

Mistä leikataan? Leikataan tuosta varjoa myöten,  
pieni lintuseni. Tekisin mitä tahansa  
saadakseni olla virhe.  
Niin kuin ikkuna,  
jonka piti olla vain ikkuna,  
mutta jota myrskyssä  
puun oksa raapikin.

Oletko talvi vai tyhjä asiakirja?



# III

*Kysymysmerkkien kauniita vauvankalvoja  
minä silitän kynäni kärjellä.*





Voi olla, että tarvitaan vielä jotain,  
voi olla, että ei tarvita, tai ehkä.  
Silmän väri, joka saadaan jossain määrin muistuttamaan  
pilvisen päivän valoa,

elämän ylimääräistä hyvää, pyörivä hyrrä,  
joka vielä heittelehtii hetken.

Ei meille ole sääntöjä, mutta luen sivulliset aukeamaan,  
Ei meillä ole virallista historiaa, mutta raha muodostaa kuvioita  
vapaassa pudotuksessa.

Tyttö, ylläsi on aurinko, joka painaa silmäripsiäsi  
yhä raskaammin. Pieni roskamainen olento kaikkeudessa.  
Askeleesi täällä ovat kirsikankukkamehua  
setelien kahistessa.

Taivaanranta nielaisee hymyillen linnun, joka yrittää  
nousta siivilleen, sydänpyrähdys;

niin kuin kuoleva kukka äkisti peittää ohikulkijan.  
Niin kuin jotkut ihmiset vielä pitkään lipuvat  
tummina litteinä surupapereina ikkunoiden väleistä  
ja ovien alta.

Jotkut kirjaimet alkavat näkyä, kun valoa ei enää ole.

Ei puutu sähköä, itku johtaa ihmisestä toiseen.

Jos mittaamme tämän lauseen lukemiseen kuluvat sekunnit,  
ennätämmekö?

Katso vähän sivuun kaikesta voitavasta ja näe  
katoavaisuuden pieni liike, sydänkammoisen yksintanssi,

sähköisen lapsen kiivaskatseinen rata.

Vasta palellutettuaan sormensa toisissa ihmisissä tietää  
mitä on kylmyys.

Koteloituiko hyvinvointi, kuoliko aika, vai onko vielä tulossa  
perhonen?

Onko kyseessä aika vai musertaminen?

*mutta ruumis on mykkä, ilta, veri liplattaa,*

*aukean keiju hymytön, raaka kevätuuli*

ja sitä seitinohutta lankaa minä vain,

sielua, joka on hitaampi  
kuin ohi juoksevat sääret  
hammasratassaapikkaissaan.

Enhän minä sodasta mitään tiedä, vain tulevasta yöstä,  
tähän tulisi varovainen kosketus, mutta  
puhumme sen pois,

koska tie on harmaa. Alikulut  
harmaita. Talot ovat. Harmaita. Kulkijat  
harmaantuvat. Taivas on harmaa,

yöksi tummuva kadunkulma on pieni, mutta tässä.  
Otan maasta sateenvarjon ja leikin,  
että sataa, että leikin, että laulan.

Tämä on sulamispiste.

Rautaa hento kärhi, suru.

Meitä viilataan, pelätään, rakastetaan ruuvikierteet ehjiksi.

Nyt, juokse.

Juokse, muutu, janoa, kuhise, huhua, käänny, katso, odota,  
ymmärrä, sähköisty, johda, valloita, tuoksu, yksinkertaistu,  
säihky! Puhu! Saa!

Maadu.

Voikukkapellossa juoksijasta kuoriutuu soturi.

Se kaipaa kaikkialle, sen metalli

liikkuu, iloitsee muina tuulisina.



Opetä jotain aivan muuta. Miten silmissä kontrastit loistavat.

Liian helposti muuttuu saviesineeksi.

Miksi jäätyä ilosta ja sulaa vasta häpeästä?

Vangitun eläimen silmässä ihmiskasvoista surua.

Nämä robotit, joita emme huomaa, me itse,  
kauppakeskuksina. Lopuksi  
et enää auo suutasi ja yritä kujertaa, vaan sanot  
*miten sadevesi ruuhkautuu*  
ja muutut  
*aamun kadonneista tunneista*  
mullaksi.

Että löytäisi melankolein koristetut häiritsevät ikkunat.

En kutistu ajatukseen, enenen.

Päiväni on uskomattoman tehokas,  
miten kimalainen lentää puolikin tuntia samoja reittejä,  
pyykkinarulla lakanat heiluvat tuulessa  
soi sirpaleinen kitara,  
ja koko ajan niillä menee poikki  
ja ne löytävät uuden  
poikki  
ja löytävät uuden  
poikki ja uuden, poikki ja  
aika on koristeellinen, kitkerä  
ja kipeä kuin yksin illalla vaihtuva ääniala,  
sileä musta tie.



## IV

*Tummaa sotahuutoa takertunut kitalakeen, vuosissa  
vapauttaa suustaan musiikkia,  
odottavan pedon liikerataa silmistään.*



Obsessio, poissaolevat lentueet  
saapuvat kaupunkiin,  
rappusilla istuu pieni mustapukuinen tyttö

aikasateessa, tyhjyyssateessa, meidän aistimuksemme  
eivät tunne  
tasapainoa, meidän  
on uskallettava.

Ennen kuin kuolet, huolehdi,  
että lintu jää liikkumaan,

elänyt ehkä, ajatellut ennen kuin syntynyt,

eikä tämä päivä ollut kuin  
yksi raskaan paidan nappi,  
yksi pihlajanmarja, jota lapsi tavoittelee suuhunsa,

yksi lumikieppi, väliaikainen koti.

Määränpää on ajatella, olenko jo perillä.

Suru itseensä luhistuva jää, ilo ennen jäätä ollut aurinko.

Savupilvet välähtelevät rauhan levottomassa sydämessä.

Pimeässä läpätän sydänkammoani.



Miten määritellä mustat hetket?  
Jonkinlaisia suudelmia vai kivipölyä sittenkin?

Aurinko loputtomasti jahtaa varjoaan.

Negatiivissa mykiökukkivat valkoiset iirikset.

Murskata kivi pienemmällä, jättää jälkeensä  
tummaa tulenherkkää  
suurenevaa jälkeä, muistiinpanoiksi sinne tänne, kiireessä  
tekee iloiseksi ettet lainkaan huomaa,

että olen viimeisilläni raskaana,  
alkaa tulla arpia, yhteiskuntajärjestelmämme  
natisevat liitoksistaan.

Voiko olla järjestystä jos on halua?  
Keveänä versova kesänsilmu, ainoani, mahdottomuus.

Nämä vanhat valokuvat ovat ajasta, jossa odotamme,  
tässä, olit taas ostanut minut,  
se oli muotia siihen aikaan, ja katsos,  
kahvilan neiditkin ovat päässeet kuvaan,  
luurangot tanssivat uusia kohtia, historia  
on päässä.

Ota kärjestäni makea omenansiemen suuhusi. Kuoleman  
rutiinipalaveri. Suru  
tarttuu päähäni suudellakseen.

Osaanko kysyä sinulta toiveikkaan katkelman,  
poikkeaman väreissä?

Mustat heteet, silmäripsesi. Minun katseeni on emi.

Häiriötekijä tekee sivuhomminaan kauneuttakin.

Liitto: kaksi samalla tavalla rikki,  
kuin jonkun viisaan rikkomina.

Siipirikon virittäminen vaatii hetken.

Miten parannetaan halu olla lamppuun palava yöperhonen?

Jostain on aloitettava, joskus  
mieli tekee alikulkuja, kukaan  
ei ole saattamassa tai vastassa.

Kuin pieni eläin juoksisi lumessa, hiljainen rakkaus.

Kymmenen vuotta myöhemmin  
on jäljellä vain satunnaista jäätä, filminpätkiä. Horisontissa

toivoin vielä näkeväni

kurittomia, keskeneräisiä kirjaimia,  
vai mitä nuo tummasilmäiset olennot ovat,  
kävelevät puujaloin, viskelevät

kärrynpyöriä,

vanhoja sotakarttoja, jotka hyytävät ajankohtaisuudellaan  
kuin piikkiperhonen kitalaessasi,  
haava, jota hinkkaat,

rauhanlupausten herkkää kudelmaa, jolla vaimennetaan  
puheet ja sulkeutuvien ovien

kumahdukset,

lyönnit.

Onko muuta keinoa päästä eteenpäin

kuin vähäinen hyökkäys,

yritys olla kanssasi koko virheen.

Eikä minulla ollut kuin kasa rikkinäisiä kyniä,  
eikä sitten ollut niitäkään,  
koska minä en ole hyvä kynien kanssa,  
olen piirtänyt sinistä hetkeä pelkillä silmillä.

Vieraus haravoi meitä.

Hän tanssii kuin häiriö, siksi rakastan häntä.

Kuka hän on, kysyt, yksinäisyys,  
joka huokaisi tähän silloin kun vähiten osasi odottaa,  
kaltainen, valo metsien yli, sydän  
          pieni välkkyvä, kylä, sen asukkaat kylmissään.



Hän sijaitsee jonkin verran lopussa kohti toivoa.



# V

*Katseesi varjompi liike kuin hyökkäys, ryöppy  
ja miten pilvet vyöryvät yli, mykiöistä pienet viestinviejät  
räpiköimään, törmäilemään ja kaatuilemaan.*

*Leikin varjoissa iloni.*



Kuten linnun elämä, hän arveli,  
on meidän tajuinen olemassaolomme vuoroin lentoa, vuoroin  
lepoa.

Lepopaikat täyttyvät tavallisesti havainnollisista mielikuvista,  
lentopaikat sitä vastoin suhteiden ajatuksista,  
joiden tehtävänä näyttää olevan johtaa uuteen lepokohtaan.

Ajatuksen syöksyminen on niin hillitöntä,  
että se melkein aina ehtii päätökseen,  
ennen kuin saamme sen kiinni.

Jos taas yrityksemme on kyllin nopea ja sen tavoitamme,  
niin se kohta lakkaa olemasta oma itsensä.  
Kuten lämpöiseen käteen pudonnut lumihiude  
ei enää ole hiude, vaan pisara.

Hän on kylmissään, sillä hänellä on kaikkea,

mahdoton rakkaus, putoava terälehti

palvoo kukkaa.

Hän ei valaise, varjo hänessä voi huonosti.

Kuolema on sitä, ettei kukaan enää puhu ohi tai laula vierestä.

Raiteiltaan sysätyille sinistä hetkeä,  
voikukan hahtuvia, aikaa.

Kilpaillaan siitä, kuka sirottelee oman tuhkansa reippaimmin.

Huomata, että multaa on jäljellä, vaikka juuri siitä kasvoit.

*Kootut tauot, näkymättömät osat,*

Ei multakaan halua maailmalta vähempää kuin rankkasateen.

Onko sallittua nähdä uniakaan kuin pahoja?

Särkyneet vaihtuvat sirpaleiden kauneudesta vastaaviin  
pikkujumaliin.

*he, jotka kuolevat ennen kuin ehtivät sanoa  
mikä heitä hymyilyttää*

Västäräkin siiveniskussa ajasta poistumisen  
pieni soiva maailmankello,



*kukaan ei sano mitään, joku sanoo jotain, kukaan ei sano mitään,*

eivät tavoita toisiaan nopeat  
välähtävät naurujen rippeet, niittäjät,  
kaiut, piknik-koriensa kanssa  
pientareella ihmiset räähkyvät  
paikallaan  
tuulella. Millainen kesä,  
kimalainen pistää  
pikkulikkaa, tikka huutaa  
sadetta, toivotetaan rankkaa  
ja lyhyt aika  
on mennyt

*Ystävätär kuolema,*

*sekunnit silmäripsissäsi  
odotat aamun laitamilla,*

alkava oranssinpunainen, hehkut, mietit,  
missä olemme. Oletko lentänyt väärään maailmaan,

olevaisuus kierii heräävän kaupungin piikkilankaa,  
kadulla, naisella  
on päässään näkymätön kruunu.

Värikäs tunneli läpi ajan ja äkisti näit tänään miten

lintu vain avasi pohjattomat silmänsä  
ja katsoi alas maahan, maaksi jälleen,

mutta ei aivan heti laulanut.

*tähdennät, ettei enää pelota kuin ennen.*

Voimme esimerkiksi kierähtää pois suorittamisen silmästä.

Voimme vaivihkaa poimia olemassaolon ja tyhjyyden sadon.

Jos sydän on sittenkin vielä lämmin,  
yritetään tuntea sen halkeamat.



## *Sisällys*

I

Mustelmiksi hän asetteli pilviä 5

II

Jos kasvatamme tässä yksinäisyyden keitaassa tuntosarvet 15

III

Kysymysmerkkien kauniita vauvankalvoja 31

IV

Tummaa sotahuutoa takertunut kitalakeen 45

V

Katseesi varjompi liike kuin hyökkäys, ryöppy 59





